

שעד שלשים יום הוא יכול לטעון שהעמיד עצמו מלבעול עד עתה, ובשעה שבעל הוא מצא אותה בעולה, ולכן הוא בא רק עתה לבית הדין לטעון טענת בתולים, ואפשר להאמין לו עד שלשים יום שהוא העמיד עצמו ולא בעל אותה עד עתה.

אבל אם בא לטעון אחר שלשים יום הוא אינו נאמן, אלא אנו תולים שבעל אותה בתוך שלשים יום ומצאה בתולה, ועתה הוא התרגו עליה, ובא להפסידה כתובתה שלא כדין.

רבי יוסי אומר: אם נסתרה עמו, הוא נאמן לטעון שלא מצא אותה בתולה רק אם הוא בא לאלתר, מיד אחר הסתירה, כי אנו בטוחים שמיד שהיה עמה במקום מוסתר הוא בעל אותה, ואינו נאמן כל שלשים יום.

אבל אם אירע שאחרי הנישואין היא לא נסתרה עמו, ולא יכול היה לבעול אותה בגלוי — אף לאחר כמה שנים יכול הוא לטעון טענת בתולים.

רבה אומר: אפילו תימא, יכול אתה לומר שמשנתנו היא אפילו בשיטת רבי יוסי.

כי עד כאן לא קאמר רבי יוסי התם, שאינו יכול לטעון במשך שלשים יום אלא רק לאלתר, משעת הסתירה, אלא בארוסתו, דגיס בה. שהוא רגיל בה, ואינו מתבייש ממנה, ולכן הוא בועל אותה מיד ואינו יכול להעמיד עצמו.

אבל אשת אחיו — מיבוז בזיו מינה, בוש ק"ב-א
הוא ממנה, ולכן הוא מתעכב בבעילתו.

ועתה דנה הגמרא מדוע הכפיייה היא רק על חליצה ולא על הייבום —

עד שכופין אותו לחלוין — נכפנו לייבום! ?

אמר רב: משנתנו מדברת בשגיטה יוצא מתחת ידה.

והניחה הגמרא שהמדובר בגט גמור, שנותן לה גט זה אחר ביאתו, אלא שהיא טוענת שלא נבעלה, ואין גיטה זה מועיל לה, ולכן אי אפשר לכופף אותו לייבמה, אחר שהוא טוען שכבר בא עליה, וקיים את מצותו, והגט הזה הוא גט גמור. אלא, כופים אותו לחלוין, כי לדבריה היא עדיין לא נתייבמה, והיא זקוקה לחליצה, כדי לצאת ממנו.

מיתיבי לרב מבריייתא:

דתניא: יבמה שאמרה בתוך שלשים יום לא נבעלתי.

הרי, בין שהוא אומר בעלתי, בין שהוא אומר לא בעלתי — כופין אותו שיחלוין לה.

ואם אמרה זאת לאחר שלשים יום — רק מבקשין הימנו שיחלוין לה.

ואם לאחר שלשים יום —

היא אומרת נבעלתי. והוא אומר לא בעלתי. אך רוצה הוא להוציאה ולא רוצה לקיימה תחתיו —

א. יבמה שגיטה יוצא תחת ידה, ואומרת תוך שלשים יום לא נבעלתי — כופים אותו לחלוץ ולא לייבם, שהרי גיטה יוצא תחת ידה.

ב. ואם טענה לאחר שלשים יום לא נבעלתי — מבקשים הימנו שיחלוץ לה.

ג. היא אומרת נבעלתי והוא אומר לא בעלתי, ואין גט יוצא מתחת ידה — יוציא בגט.

ד. אם לאחר שלשים יום הוא אומר בעלתי והיא אומרת לא נבעלתי, והיה הגט יוצא תחת ידה, מבקשים הימנו לחלוץ לה.

ואף על פי שחזר ואמר לא בעלתי, והיה מקום לומר שעל פי הודאתו שלא בעל יש לנו לכפותו לייבם, אנו סומכים על דבורו הראשון שאמר בעלתי, כיון שיש חזקה שלאחר שלשים יום אינו מעמיד עצמו מלבעול, ואם ירצה יחלוץ לה.

והיא, שאמרה לא נבעלתי — **צריכה גט** [שכבר ניתן לה על ידו], **עם החליצה** שמבקשים ממנו לחלוץ לה.

תירוץ שני:

רב אשי אמר: לעולם מדברת גם הברייטא שגט יוצא תחת ידה, ובכל זאת היא צריכה גט נוסף.

כי **התם**, הגט הראשון שיוצא תחת ידה, הוא **גט** מדרבנן, שנתן לה **לזיקתו**, מבלי שבא עליה, אך נפסלה בגט זה מלייבמה, ולכן אין

הרי זה **יוציא בגט**, ואינה צריכה הימנו חליצה. לפי שהיא נאמנת לאחר שלשים יום לומר שנבעלה, היות ויותר משלשים יום הוא לא מעמיד עצמו.

ואם לאחר שלשים יום —

הוא אומר בעלתי, והיא אומרת — לא נבעלתי —

הרי **אף על פי שחזר ואמר לא בעלתי —** הרינו מקבלים את דבריו הראשונים שאמר בעלתי, כי ודאי לנו שאינו מעמיד עצמו יותר משלשים יום, ובעל אותה.

ולכן **צריך להוציאה בגט.**

וגם צריכה **חליצה**, כיון שהיא אמרה לא נבעלתי, ואסרה עצמה לשוק אם לא יחלוץ לה.

ומכיוון שבסיפא מחייבים אותו לתת גט, הרי זו ראייה שטענותיהם הן בלי שהגט יוצא תחת ידה.

ואם כן, תיקשי מהרישא לרב, מדוע באומרת תוך שלשים לא נבעלתי כופים אותו לחלוץ, ואין כופים אותו לייבם?

ומביאה הגמרא שני תירוצים ליישב את דברי רב מהקושיה מהברייטא:

תירוץ ראשון:

אמר רבי אמי: לעולם מדובר גם בברייטא כמו שהעמיד רב את המשנה, שגיטה יוצא תחת ידה. וכך אומרת הברייטא:

בהסבר החילוק בין קטן העתיד לגדול, ובין סריס העתיד להתרפאות.

מיד, ומותרת לו עם נפילתה אליו.
וראה בספר מרחשת [חלק ב סימן טו ענף ב]

כופים אותו לייבם.

ואילו **הבא**, הגט שמדברת בו הברייתא בסיפא, הוא **גט מן התורה**, לביאתו. שהיות ומודה שבעל, ויש ביאה אחר הגט, כי מן התורה הוא קונה את יבמתו גם אם נתן לה גט לזיקתו — חייב הוא לגרשה כדי להתירה מדין אשת איש.

ואף על פי שחוזר ואומר לא בעלתי, ודיה בחליצה, וגם היא אומרת לא נבעלתי — בכל זאת חייב לתת גם גט, כי סומכים על דבריו הראשונים שבעל אותה, היות וכבר עברו שלשים יום.

מעשה בהנהו "שני מודים", יבם ויבמה שהודו שלא בעל, אך מתחילה טען היבם שכן בעל, דאתו לקמיה דרבא.

אמר לחו רבא: חלוצו לה, ושרו לה תיגרא, והתירו לה את חגורה [משל הוא להתרת הקשר שלה ליבמה]. ולא הצריכה רבא גם גט.

אמר ליה רב שרביא לרבא: והתניא, צריכה גט וחליצה!

אמר ליה רבא: אי תניא — תניא!

בעא מיניה הון, כריה דרב נחמן, מרב נחמן:

יבמה שכנסה היבם, והניחו שנבעלה, ונפטרה צרתה. ואחר כך טענה היבמה הכנוסה שלא נבעלה — צרתה מהו שתיאסר מחמת דיבורה של זו?

אמר ליה רב נחמן להון בנו: וכי מפני שאנו כופין אותו לחלוץ תוך שלשים, ומבקשין אותו לחלוץ לאחר שלשים — תיאסר צרה?!?

והיינו, שחזקה עליו שהוא בעל לאלתר משכנס אותה, וודאי שנפטרת בכך צרתה.

וכל מה שכופים או מבקשים אותו לחלוץ זה רק לצורך היבמה עצמה, ששויה אנפשא חתיכה דאיסורא, שהודתה ביחס לעצמה שהיא אסורה לשוק, והיא נאמנת לאסור עצמה באומרה שלא נבעלה, והיא אסורה לשוק בלי חליצה.

שנינו במשנה: הנודרת הנאה מיבמה.

תנן התם במסכת נדרים [צ ב]: בראשונה, היו אומרים שלש נשים יוצאות, ונוטלות כתובה, שעל אף שמחייבים את בעליהן להוציאן בעל כרחם, מגיע להן כתובה, ואלו הן —

א. אשת כהן האומרת נאנסתי תחתך, וטמאה אני לך.

ב. אשה הטוענת כלפי בעלה: אינך נזקק לי לבעול אותי כדרך כל בני אדם, ואין איש שיכול להעיד עבורי על כך, אלא רק הקב"ה מן השמים, גלוי וידוע לפניו מה נעשה ביני לבינך.

ג. אשה הנודרת שלא תהנה מתשמיש, ואומרת: נטולה אני מן היהודים! וכיון שלא אסרה עצמה רק לבעלה, אלא נדרה שלא תיבעל לכל אדם, ראייה היא שהתשמיש קשה לה, ואנוסה היא על כך, ולכן מגיע לה כתובה.

אך אחר כך חזרו בהם חכמים מליומר זאת, כדי שלא תהא אשה נותנת עיניה באחר, ומקלקלת על בעלה, ותצא ממנו עם כתובתה, ותלך למקום אחר שאין מכירים אותה ואת נדרה, ותנשא לו.

אלא, כך הוא הדין:

האומרת טמאה אני לך — תביא ראייה לדבריה, ואינה נאמנת לאסור עצמה עליו ללא ראייה.

האומרת השמים ביני לבינך — יעשו דרך בקשה, שיבקשו מבעלה לבעול ולהתנהג עמה יפה.

והאומרת נטולה אני מן היהודים — יפר הבעל את חלקו, את כוחו של הנדר כלפיו [אך אינו יכול להפר אותו לגמרי כי אין כוחו של הבעל להפר אלא את הנדרים שבינו לבינה].

ומשמשתו לאחר שהפר לה את איסור נדרה כלפיו.

ותהא נטולה מן היהודים, אם התגרשה או מת בעלה.

איבעי לחו: האומרת נטולה אני מן היהודים — ליבם, מהו דינה?

והבעיה היא מכך שכל מגמתה באומרה "נטולה אני מן היהודים" ולא אומרת "נטולה אני ממך", היא להרגיע את בעלה, שאינה נודרת הנאה ממנו מפני שנתנה עיניה באחר, אלא מפני שהתשמיש קשה לה. ולכן, היא אוסרת עצמה בכל אדם אחר שיהא מותר לשאתה אחר שיגרשנה בעלה.

אבל אחי בעלה בחיי בעלה אסור הוא לה, ואין היא צריכה לאסור עצמה גם עליו כדי להרגיע בכך את בעלה, ואין היא צריכה לכלול אותה בנדרה שהיא נטולה מן היהודים.

ומעתה יש להסתפק, אם היא עצמה מעלה

בדעתה לאסור עצמה גם על היבם, במקרה וימות בעלה —

מי מסקה האם היא מעלה אדעתא דמיית בעלה, ונפלה קמי יבם, ואוסרת עצמה גם עליו.

או לא מעלה זאת בדעתה, ואין היבם נכלל בכונתה לאסור עצמה על היהודים בנדר.

רב אמר: יבם — אינו כבעל שצריך להפר לה את חלקו, כי רק לאסור עצמה לבעלה ולכל האנשים המותרים לה כעת אם יגרשנה היא התכוונה, ולא ליבם, שאסור לה אם יגרשנה בעלה.

ולכן היא מותרת ליבם.

ושמואל אמר: יבם — הרי הוא כבעל. שהתכוונה לאסור גם אותו. והוא אינו יכול להפר לה את הנדר שנדרה, כי אין היבם מיפר נדר שנדרה יבמתו בהיותה תחת בעלה.

אמר אבוי כוותיה דרב שאמר היבם אינו כבעל, ואינו נאסר בה לפי שאינה מעלה בדעתה לאסור עצמה עליו — מסתברא.

דתנן במשנתנו: הנודרת הנאה מיבמה בחיי בעלה — כופין אותו שיחלוץ לה.

ואם איתא, אם נאמר, דמסקה אדעתה, שהיא מעלה על דעתה שימות בעלה ומתכוונת לאסור עצמה על יבמה — הרי יש לנו לומר שגם אם נדרה הנאה מיבמה בחיי בעלה, התכוונה בכך לאסור עצמה על יבמה כדי שלא יוכל לייבמה. ואם כן —

מבקשין ממנו לחלוץ מיבעי ליה לתנא קיב-ב לומר, ולא כופין אותו לחלוץ, כפי שאמר.